

KORUPCE VE MĚSTĚ – MĚSTO V KORUPCI

HISTORICKÁ PERSPEKTIVA OD RANÉHO NOVOVĚKU DO ROKU 1989

45. mezinárodní konference Archivu hlavního města Prahy, pořádaná ve spolupráci s Katedrou historie Filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Historickým ústavem Akademie věd České republiky

6.–7. října 2026, Praha

Fenomén korupce spojený s jevy jako je úplatkářství, nepotismus, klientelismus či zpronevěra nabýval historicky s ohledem na dobu i společenské prostředí nejrůznějších forem a přinášel různé společenské důsledky. S postupným formováním organizace městské správy, respektive veřejné správy ve městech se stával jevem, s nímž se potýkalo i městské prostředí. Výkon veřejné správy skýtal prostor, jak prosazovat soukromé (osobní, rodinné či skupinové) zájmy pro finanční nebo statusový zisk, či jak porušovat psaná a nepsaná pravidla s cílem zvýšit soukromý vliv. Významný přelom ve vnímání tohoto jevu přineslo pro města období raného novověku a ideje humanismu, stejně tak formování protestantských konfesí, které výrazně ovlivnily tematizování morální roviny tohoto fenoménu. Pro české prostředí je to navíc ze strany měst jako jednoho ze zemských stavů etapa pokusů zasahovat do celozemské politiky, které přinášely novou di-

menzi korupčního potenciálu. Postupující byrokratizace městské správy vrcholící reorganizací magistrátů reagovala na korupční projevy v systému městské správy od počátku 18. století důraznou regulací těchto jevů. Celkový přístup a vnímání korupce zejména v rovině politické se následně mění s utvářením občanské společnosti.

Konference by měla korupci pojednat jako mnohohvrstevnatý sociální jev zasahující prostředí měst od období raného novověku do 20. století, sledovat proměny jejích forem, ale i její reflexi jak na úrovni normativní, tak neformální, zejména ze strany obyvatel měst, která se odráží také v sémantické rovině pojmu „korupce“. Kdy a v jakých souvislostech se jednalo o společensky přijatelný jev a kdy se stávala praktikou neakceptovatelnou, ať už z hlediska morálního či normativního? V jakých souvislostech se korupční praktiky realizovaly v raně novověké městské správě, jakou měly podobu a konkrétní cíle, podléhaly nějakým kontrolním mechanismům a jak jejich podobu ovlivňoval politický a ekonomický vývoj? Nejedná se však jen o oficiální struktury městské správy. Mohli bychom identifikovat korupční jednání i v dalších segmentech raně novověké městské společnosti – v ceších, farnostech, náboženských společenstvech, či dokonce v rámci širšího rodinného prostředí? Nejde jen o vztahy uvnitř těchto pospolitostí, ale rovněž o jejich kolektivní jednání. V jakých pramenech je možné hledat odpovědi na uvedené otázky? Pozornost by prvoplánově neměla být zaměřena jen na prameny soudní. Na některé z otázek už částečně nabídly odpověď výzkumy měšťanských elit či sociálních sítí, které pro dané téma představují inspirativní koncepci, na níž lze navazovat.

V 19. a 20. století, kdy se městská správa, respektive samo-správa stává podstatným prostorem realizace politických ambicí, se podmínky pro korupční jednání mění, stejně jako jeho formy. Mění se však současně vnímání korupce ze strany dobové společnosti? Na korupci reagovala legislativa a nastavené kontrolní mechanismy. Prostor pro korupční jednání se v tomto období modifikuje i s ohledem na změny společenského systému a dominující politický diskurz. Městská politika se od druhé poloviny 19. století stává zásadním prostorem pro významné ekonomické investice v souvislosti s rozšiřováním měst a budováním jejich infrastruktury, což rozšiřuje paletu korupčního jednání. V jaké formě se s korupcí setkáváme v tomto období? Jak se odlišovaly vzorce korupčního jednání ve vazbě na městskou správu a samosprávu

v různých společenských systémech? Jaký prostor vytvářely korupčnímu jednání ve městě krizové momenty válek, epidemií či revolučních zvrátů?

Otázek spojených s fenoménem korupce v prostoru měst je samozřejmě mnohem více. Města a měšťané korumpovaní a korumpující jsou současně tématem, které bychom chtěli jako obvykle diskutovat nejen interdisciplinárně, ale zejména v komparačním výměru a v širším středoevropském prostoru.

Nabídky referátů posílejte spolu s abstraktem a Vaším stručným představením do 25. dubna 2026 na níže uvedenou kontaktní adresu. Organizátoři si vyhrazují právo výběru příspěvků. Přednesené referáty budou otištěny v monotematickém svazku v rámci řady *Documenta Pragensia*. Zahraněním účastníkům bude zajištěno ubytování na náklady organizátorů. Konferenční poplatek není vybírán. Jednacímí jazyky jsou čeština a němčina (případně angličtina). Simultánní tlumočení z německého jazyka je zajištěno.

Konferenční grémium:

doc. PhDr. Olga Fejtová, Ph.D.

prof. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D.

prof. PhDr. Martin Holý, Ph.D.

Organizace a kontakt:

PhDr. Markéta Růčková, Ph.D.

Archiv hlavního města Prahy

Archivní 1280/6

149 00 Praha 4

Tel.: 236 004 020

E-mail: Marketa.Ruckova@praha.eu

